

Fortidsminneforeningens årsmelding 2003

eningens tre hovedområder - organisasjon, eiendom og publikasjon - er gjennomført.

Organisasjonen

I hovedadministrasjonens stab har det vært store endringer i løpet av 2003. Permisjoner og perioder med redusert bemanning etter at organisasjonssjefen sluttet i vår og generalsekretæren i høst, har ført til ekstra belastninger på den gjenværende staben. I tillegg har vedvarende dataproblemer, spesielt knyttet til regnskapsprogrammer og medlemsarkivet, gjort både daglig arbeid og planlegging unødige tidkrevende og komplisert. Foreningens situasjon er preget av stram økonomi. Vi mener likevel å ha lagt de største og mest uventede problemene bak oss.

Året i tall

- Regnskapet 2003 viser en omsetning på kr. 15.200.496
- Det statlige driftstilskuddet til foreningen var i 2003 på kr. 2.539.000
- Medlemsinntekten var kr. 2.456.372
- Regnskapet er gjort opp med et overskudd på kr. 373.038
- Den negative egenkapitalen er på kr. 50.324

Fortsatt drift

- Styret er innforstått med at foreningen per 31.12.03 har negativ egenkapital.
- Regnskapet for 2003 viser et overskudd, og styret forventer også et overskudd i 2004.
- Etter styrets oppfatning er forutsetningene for fortsatt drift til stede.
- Årsregnskap for 2003 er satt opp under denne forutsetning.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

- I henhold til gjeldende lover og forskrifter fører organisasjonen oversikt over totalt sykefravær blant selskapets ansatte.
- I år 2003 var det totale sykefraværet på 1,8%.
- Det har ikke vært arbeidsulykker eller skader av noen art.
- Det er styrets oppfatning at arbeidsmiljøet og den generelle trivsel på arbeidsplassen har vært god.
- Foreningens virksomhet forurenser ikke det ytre miljø.
- Foreningen har som mål å være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn. Foreningen tar sikte på at det ikke forekommer forskjellsbehandling grunnet kjønn.

Kulturminnepolitisk arbeid

Fortidsminneforeningen har også i 2003 hatt et aktivt år, hvor vi på beste måte har forsøkt å kjempe kulturminnesaken i norsk offentlighet. Det viktigste forholdet vi har engasjert oss i, er den generelle ressurs situasjonen i kulturminnevernet. Dessverre viste utkastet til statsbudsjett for 2004 at Regjeringen la opp til kutt i flere tilskuddsposter i Riksantikvarens budsjett. Fortidsminneforeningen gjorde anskrik i media om dette. Budsjettforliket i Stortinget mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet ga heldigvis en påplussing i to av de aktuelle tilskuddspostene. I tiden mellom det første utkastet til statsbudsjett og budsjettforliket hadde riktignok Regjeringen kommet til Stortinget med en tilleggsproposisjon som innebar ytterligere kutt i Riksantikvarens budsjetter.

I kulturminnepolitiske saker har Fortidsminneforeningen arbeidet for å virkeliggjøre de mål som er beskrevet i strategiplanen.

Den offentlige kulturminnepolitikken

Til tross for at Fortidsminneforeningen i deler av året har stått uten fast generalsekretær, har foreningen holdt en høy medieprofil. I tillegg til arbeidet med statsbudsjettet har følgende saker vært prioritert:

- Finansieringen av besøkssenteret ved Borgund stavkirke
- Finansieringen av restaureringsarbeidene på Steinvikholm
- Vernesaken Parkveien 27, 29, 31 i Oslo
- Opphevelsen av fredningen av Fonndalen gård i Nordland.
- Forslag om momsfrigata for eiere av fredede bygninger og anlegg
- NIKUs vanskelige økonomiske stilling
- Vedlikeholdssituasjonen for landets mange kirker
- Vernesaken Langgata 17 i Holmestrand

Arbeidet med å organisere virksomheten innenfor for-

Styret/administrasjon

Hovedstyret:

Leder:	Marianne Roald Ytterdal
Nestleder:	Gjert Langfeldt
Styremedlemmer:	John Steen Holm, Ove Losnegård, Torill N. Klevmark.
Varamedlemmer:	Roy Åge Håpnes, Mette Paa-vola, Bjarte Gullachsen.

Hovedstyret har hatt seks ordinære møter i 2003.

Administrasjonen:

Generalsekretær:	Kristen Grieg Bjerke (100% stilling) til 30.10.03 Gro Osland konst. fra 01.11.03
Redaktør:	John Arne Balto (100% stilling)
Organisasjonssjef:	Kari Frodesen (100% stilling) til 01.06.03 Gro Osland fra 01.08.03
Eiendomssjef:	Eli-Sofie Thorne (100% stilling)
Kontormedarb.:	Lasse Clarholm (100% stilling) Linda Aaboen (100% stilling) permisjon fra 01.03.03 Åse Dammann vikar fra 03.03 Rebekka Thorne vikar 01.09.03–30.11.03
Redaksjons- og organisasjonssjef:	Eva Bekkely (100% stilling)
Formgiver:	Odd Einar Hjortnæs (50% stilling) permisjon fra 01.02.03

Revisor: Revisjon 1 AS v/Trond Syversen

Fortidsminneforeningen har hovedkontor i Dronningens gate 11, 0152 Oslo.

Medlemmene/kontingent

- Pr. 31.12.03 var foreningens medlemstall 7725 etter at 673 var slettet på grunn av utmelding/manglende betaling og 201 nye medlemmer var kommet til. Det store antall slettede medlemmer skyldes manglende ajourføring av medlemsarkivet over en periode.
- Medlemstallet viser en total reduksjon fra 2002 på 472 medlemmer.
- Medlemskontingenten var: kr. 350 for A-medlemskap (årbok og Fortidsvern), kr. 250 for T-medlemskap (Fortidsvern), kr. 1750 for kollektivt medlemskap (1 årbok + 5 Fortidsvern), kr. 50 for student/ungdomsmedlemskap (inkl. Fortidsvern), kr. 50 for husstandsmedlemskap (ingen publikasjoner) og kr. 8750 for livsvarige medlemmer.

Medlemskontingenten for A- og T-medlemskap ble økt med 30 kroner, og representantskapet bestemte at dette beløpet skulle gå uavkortet til foreningen sentralt, i tilknytning til samarbeidsprosjektet på publikasjonsfronten.

Drift, hovedadministrasjonen

Hovedadministrasjonen har i tillegg til oppgavene innfor de tre hovedområdene også flere støttefunksjoner for avdelingene, hvor medlemsdatabasen er den klart største.

Medlemsdatabasen

- Inn- og utmeldinger og endringer i medlemsdatabasen (ca 1 500 årlig)
- Utsending av medlemskontingent (ca 10 000)
- 1 til 2 purringer årlig (ca 1 000–1 500)
- Adresseetiketter til avdelingene ved utsending av medlemsinfo, purringer og medlemsblader
- Medlemslister til avdelingene
- Utbetaling av medlemsandeler til avdelinger 2 til 3 ganger årlig
- Adresseetiketter til utsending av medlemsblader (4 ganger årlig) og årbok (1 gang årlig)

Salg og utsending av publikasjoner og annet materiell har stadig blitt mer omfattende og inntekten av denne virksomheten er stadig økende.

Avdelingene

- Fortidsminneforeningen har 21 avdelinger og fire lokallag, (Volda/Ørsta, Vesterålen, Rana og Nedre Romerike og Vernevola i Valdres)
- Det har også i år vært stor aktivitet i de fleste avdelingene. Totaloversikt over aktiviteter og vedlikeholdsarbeid finnes i avdelingenes årsmeldinger og i Fortidsminneforeningens årbok.

Fond

- «Kjenn ditt land» – B.A. Grimelands fond. Fondets styre: Martin Blindheim, Jürgen Kiehl, Eli-Sofie Thorne. Fondets styre er oppnevnt for en to-års periode. Fondets kapital pr. 31.12.03 er kr. 206.213,-.
- Fischer/Lindsay-fondet. Fondets styre: Kristen Grieg Bjerke, Erla Bergendahl Hohler, Roy Åge Håpnes. Fondets styre er oppnevnt for en to års periode. Fondets kapital pr. 31.12.03 er kr. 71.981,-.
- Den Norske Hypotekforenings fond. Fondet disponeres av hovedstyret. Fondets kapital pr. 31.12.03 er kr. 4.875,-.
- J.J. Næss legat. Legatet disponeres av hovedstyret. Fondets kapital pr. 31.12.03 er kr. 115.362,-.

- *Tjærebanken*. Fortidsminneforeningen organiserer utsalg av milebrent tjære til bruk på fredede bygninger. Lagerbeholdning pr. 31.12.03 er 1226 liter og kapital er kr. 432.631,-.

Hedersbevisninger m.m.

- Foreningens hedersnål ble tildelt Claus Lindstrøm for mangeårig innsats for bevaring av Lærdalsøyri.
- Foreningens hedersnål ble tildelt Arvid Aarethun for mangeårig innsats for bevaring av Lærdalsøyri.
- Foreningens hedersnål ble tildelt Kari Wiken Sunde for 25 års innsats som tilsynshaver ved Hopperstad stavkirke.

Foreningens aktiviteter

Representantskapsmøtet

- Foreningens Representantskapsmøte ble holdt i Halden 13.–15. juni 2003 med 62 stemmeberettigede (herav 4 fullmakter) til stede.
- Tema for fagdagen var «Herregårdskultur og industriutvikling».
- I tillegg til representantskapsmøte og fagdag ble det arrangert ekskursjon til Tistedalen industri- miljø og Haldenvassdraget kanalmuseum i Ørje.

Ledermøte

- Ledermøtet ble arrangert i hovedadministrasjonens lokaler i Magistratgården 31.oktober.
- 20 avdelinger var representert.
- Erling Okkenhaug fra Nettverket Allgrønn var innleder til møtets hovedtema «Aktivisme i kulturminnevernet».

Stabsmøte

- Det har ikke vært arrangert møte for stab og tilsynshavere i 2003.
- De ansatte i hovedadministrasjonen har vært samlet til allmøter av noe varierende hyppighet.
- Eva Bekkely overtok som tillitsvalgt i forbindelse med at Gro Osland ble ansatt som organisasjonssjef i hovedadministrasjonen.

Arrangementer/medlemstiltak

Turer

- Medlemstur i Trøndelag med tema «Kloster og katedral» med magister Øystein Ekroll som guide. Turen var lagt opp i nært samarbeid med Nord-Trøndelag avdeling, og turledere var Åse Dammann og Frida Tove Meland.
- I samarbeid med Drammens og Oplands Turistforening ble det arrangert en femdagers fottur i langs gamle ferdsestier, post- og kongeveier over

Fillefjell til Lærdal. Turledere var Eli-Sofie og Søren W. Thorne.

Kurs og konserter

- Tjærekurs ble arrangert på Maihaugen i juni. I tillegg til informasjon om og resultater av tjæreforskning og materialkvalitetens betydning for resultatet, fikk deltakerne være med på innkoking av tjære og opptenning av en tjæremile. Kurset var et samarbeid mellom NIKU, Riksantikvaren og Fortidsminneforeningen. Forelesere var Inger Marie Egenberg fra NIKU, Sjur Mehlum fra Riksantikvarens stavkirkeprogram og Peter Obel fra Maihaugen. Steinar Moldal ledet milebrenningen.
- Kurs i vindusrestaurering og støling på Sinjarheim i Aurlandsdalen. Instruktør i vindusrestaurering var Håkon Gøthesen, mens Even Hov fra Sogn jord- og hagebruksskole underviste i kløving, melking og ysting. Kursleder var Gro Osland.
- I samarbeid med Sogn og Fjordane og Buskerud avdelinger holdt Sondre Bratland en serie sangforedrag i noen av kirkene våre i august.
- Oktetten La Speranza hadde konserter i Borgund, Urnes, Hove og på Finnesloftet i mai.

Prosjekter

Dugnader

- Medlemmer av FUNGO, ungdomsgruppa i Buskerud avdeling, utførte dugnadsarbeid på Øvre Øi i Vågå. 11 personer deltok, Eli-Sofie Thorne var dugnadsleder.

Dus med hus

- Dus med hus er en landsdekkende profilerings- og holdningsskapende vandretstilling som ble åpnet i 2002. I 2003 har flere avdelinger hatt ansvar for presentasjonen av materialet på forskjellige steder i landet. I tilknytning til utstillingen har noen avdelinger laget egne lokale opplegg for skoleelever.

Reiser, seminarer og møter

- Marianne Roald Ytterdal har vært aktiv i arbeidet i European Network of National Heritage Organisations (ENNHO) i løpet av året. Hun deltok blant annet ved åpningen av det nye hovedkontoret i Bratislava, Slovakia, og på generalforsamlingen i Edinburgh. Hun har også deltatt på Europa Nostras kongress og 40-års jubileum i Strasbourg, Frankrike og 10th International Conference of National Trusts i Edinburgh, Skottland.
- Gro Osland deltok på fylkeskulturkonferansen i Molde.
- John Arne Balto og Eli-Sofie Thorne deltok under Energi- og Miljøkomiteens høringsrunde i forbind-

else med behandlingen av statsbudsjettet for 2004.

- Eli-Sofie Thorne deltok på Nord-Trøndelag avdelings årsmøte 2003

Eksternt samarbeid

Den norske kulturminnedagen

- Årets tema var Vår medisinske kulturarv og dagen ble markert den 14. september.
- Mange av foreningens avdelinger tok del i markeringen.
- Else Skau, leder i Telemark avdeling, var foreningens representant i Nasjonalkomiteen i 2003.

Miljøheimevernet

- Fortidsminneforeningen er tatt opp som medlem i Miljøheimevernets råd.
- Generalsekretær Kristen Grieg Bjerke representerte foreningen i rådet.

KORG (Kulturminnevernets fellesorganisasjon)

- Foreningen sentralt har hatt løpende kontakt med KORG i saker av felles interesse.
- Styreleder er Johan S. Helberg, tidligere styreleder i Fortidsminneforeningen.
- KORG har vært en pådriver i arbeidet for at kulturvernorganisasjonene skulle få del i kompensasjonen for MOMS-reformen.

Stiftinga Norsk Stavkyrkjemuseum

- Kristen Grieg Bjerke representerte Fortidsminneforeningen i Stiftinga. Ragnhild Mork erstattet Bjerke da han sluttet i foreningen. Heidi Kathrin Osland er Sogn og Fjordane avdelings representant i styret. Gro Osland har vært sekretær i Stiftinga.

Claus Helbergs Stiftelse

- Kristen Grieg Bjerke representerte Fortidsminneforeningen i stiftelsen fram til han sluttet i organisasjonen. Eli-Sofie Thorne er nytt medlem av styret.

Interessegruppen for stavkirkeiere

- Det er avholdt ett møte i interessegruppen i forbindelse med tjuerekurset på Maihaugen i juni. Det var enighet om å videreføre arbeidet i gruppen.

Eiendomsforvaltning

Foreningens eiendomspolitikk

2003 har vært preget av store og tunge restaureringsprosjekter ved flere av foreningens eiendommer. Dette har vært tidkrevende og kostbare prosesser, som har skjovet andre nødvendige tiltak ut i tid. Forenin-

gens vedtatte eiendomsstrategi danner basis for eiendomsforvaltningen, selv om fremdriften for enkelte av delmålene tar noe lenger tid ennforutsatt.

Eiendomsregion i Trøndelag

Arbeidet er stilt i bero pga. mangel på ressurser.

Markedsføring av de brukbare eiendommene

- Til sesongstart 2003 ble det utarbeidet et informasjonsark for bruk i Borgund stavkirke. Mari Kolandsrud har utarbeidet tekst og illustrasjoner. Teksten er oversatt til seks språk.
- Etter forbilde av Landmark Trust har hovedadministrasjonen i tillegg til våre egne eiendommer Rasmusgården og Per Amundsgården på Røros, formidlet utleie av Sinjarheim i Aurlandsdalen og Munthehuset i Kroken i Luster.
- Det har vært 47 utleieforhold i Per Amundsgården og 20 i Rasmusgården på Røros.
- Gro Osland hadde høsten 2003 møter med flere cruise-operatører for å bedre markedsføringen av stavkirkene.
- I forbindelse med stavkirkeprogrammet har det vært kontakt med skolene i Nore og Uvdal kommune og Rauma kommune.

Avhending av eiendom

I samråd med Den trønderiske avdeling ble Jorlia i Rennebu lagt ut for salg på det åpne marked på forsommeren. Det var stor interesse for salget, men det resulterte ikke i bud på hele eiendommen samlet. Per 31.12.03 er det inngått kontrakt for gårdstunet og Jorlisetra hver for seg, mens salg av jordveien ikke er endelig avklart. En slik deling av eiendommen krever godkjenning fra landbruksmyndighetene. Denne prosessen er igangsatt.

I forbindelse med denne saken nedsatte hovedstyret et utvalg bestående av John Steen Holm, Ove Losnegård og Eli-Sofie Thorne for å utrede prinsipielle retningslinjer ved avhending av eiendom. Utvalgets innstilling ble sendt avdelingene for uttalelse i desember.

Forvaltning, drift og vedlikehold

Vedlikeholdstiltakene har vært koordinert av eiendomsjefen, som også har hatt ansvar for oppfølging av søknader om midler og andre eiendomsrelaterte spørsmål i forhold til Riksantikvaren. Eiendomsmasseens totale vedlikeholdsbehov er stort og vil kreve betydelige økonomiske ressurser i årene fremover.

Forvaltning av stavkirkene

Den sentrale eiendomsadministrasjonen har en løpende og god dialog med de forskjellige avdelinger hos Riksantikvaren. Eiendomssjefen har det koordinerende ansvaret når det gjelder Riksantikvarens stavkirkeprogram. Gro Osland er medlem av Riksantikvarens referansegruppe for stavkirkeprogrammet.

I 2003 foregikk det arbeid i regi av stavkirkeprogrammet ved følgende kirker:

- Nore stavkirke: Arbeidet med råde og setningsskader i sakristiet er fullført. Utbedring av råteskadet stav mot sør, gavlen i søndre ving og takrytteren er nå avsluttet. Himlingen fra 1850 er tilbaketilmontert. Arbeidet fortsetter i 2004. Prosjektleder Nils Friis.
- Uvdal stavkirke: Forberedelser til skifting av spon på takflater. Anskaffelse og utvelgelse av egnet virke. Prosjektleder Nils Friis.
- Rødven stavkirke: Mindre vedlikeholdsarbeid og prosjektering i forbindelse med omfattende råteskader på hovedstavene både på nord- og sørvegg. Prosjektleder Berge Hjørungnes.
- Torpo stavkirke: Tjæring. Arbeidet ble lagt opp som den praktiske delen av tjærekurset.
- Borgund stavkirke: Oppstart av prosjektering for utbedring av råteskader og stabilisering av konstruksjonene i støpulen. Prosjektleder Heidi Kathrin Osland.

I forbindelse med stavkirkeprogrammet besøkte stortingspresident Jørgen Kosmo Nore stavkirke i oktober. På befaringen deltok riksantikvar Nils Marstein, prosjektleder Ellen Devold fra Riksantikvaren, vår lokale prosjektleder Nils Friis og eiendomssjefen.

Ansvar for driften av sikringsanleggene ved stavkirkene ligger også under hovedadministrasjonen. Samarbeidet med de forvaltende avdelinger er godt.

FDV-rapportering

Høsten 2003 gjennomførte følgende avdelinger vedlikeholdsbefaringer: Oslo og Akershus, Buskerud, Bergen og Hordaland, Sogn og Fjordane, Sunnmøre, Romsdal og Den trønderske avdeling. Eiendomssjefen har hatt ansvar for de sentralt forvaltede eiendommene. Rapportene dannet grunnlag for søknad om vedlikeholdsmidler fra Riksantikvaren for 2004. FDV-rapportering og vedlikeholdsarbeid ved stavkirkene koordineres med Riksantikvarens stavkirkeprogram.

Tjæring

Med bakgrunn i de lite tilfredsstillende resultatene av

tjæring de senere år, ble det besluttet at vi skulle konsentrere tjæringen om Torpo stavkirke sommeren 2003. Arbeidet ble nøye dokumentert og følges opp med fotodokumentasjoner og inspeksjoner for å sikre best mulig erfaringsmateriale for fremtidig tjærearbeid.

Befaringer

Eiendomssjefen har i 2003 vært på befaring til følgende eiendommer:

- Steinvikholm, Kvernbakken og Jorlia i Trøndelag
- Nore, Uvdal og Torpo stavkirker i Buskerud
- Øvre Øi i Oppland
- Hopperstad, Borgund, Kaupanger og Urnes stavkirker, Hestad kapell, Hove kirke, Gaupne gamle kirke og Gamlebakeriet, Sogn og Fjordane.

Sikringstiltak

Urnes stavkirke

Arbeidet med nytt innvendig sløkkeanlegg er fullført. Ny nedgang til teknisk rom gir sikre og gode adkomstforhold for tilsynshaverne og annet teknisk personale.

Beredskapsgrupper

Som et ledd i sikkerhetsrutinene er det dannet beredskapsgrupper ved alle stavkirkene våre. Disse består av tilsynshaverne og 1–4 naboer som avløser. Det er av stor betydning for Foreningen at vi har et slikt operativt sikkerhetssystem ved stavkirkene. Riksantikvaren ga tilskudd til beredskap og det tekniske tilsynet ved anleggene i 2003.

Drift av sikringsanleggene

I snitt har antall falske alarmer ligget for høyt i forhold til spesifikasjonene for anleggene. Riksantikvarens skiftet servicefirma i 2003. Tilbakemeldinger fra tilsynshaverne viser at overgangsfasen har gått greit.

Nye anlegg

Takket være bevilgning fra Stiftelsen UNI er det installert nytt anlegg i Holdhus gamle kirke og i Stordal gamle kirke, hvor arbeidet nå nærmer seg fullføring.

Prosjekter

Urnes stavkirke

Fuktskaden har ikke utviklet seg videre. Skadestedet ble inspisert sammen med konservatorer fra NIKU i mai. Eventuelle videre tiltak vil bli vurdert i forbindelse med stavkirkeprogrammet. I mai 2003 ble middelalderkrusifikset montert tilbake over korbuen i kirken etter nærmere to års restaurering ved NIKUs restaureringsatelier. I den forbindelse ble det holdt et seminar i stavkirken og på Munthehuset. Foredragsholdere var

konservator Tine Frøysaker som var ansvarlig for restaureringen, og seniorforsker Håkon Christie fra NIKU. Restaureringen av krusifikset ble bekostet av Riksantikvaren.

Besøksenteret ved Borgund stavkirke

Forprosjektet var ferdig høsten 2003, og hovedstyret vedtok før årsskiftet å sende prosjektet ut på anbud. Det er enighet mellom Hovedstyret og Stiftinga Norsk Stavkyrkemuseum at det er Fortidsminneforeningen som skal bygge, eie og drive anlegget.

Byggeprosjektet har en kostnadsramme på 13,9 mill kr, og det foreligger nå tilsagn for finansiering av beløpet. Staten har bevilget 8 mill fordelt over tre år. Utstillingsprosjektet har en ramme på 3,0 mill kr. Under forutsetning av at prosjektet lar seg finansiere innenfor bevilgede kostnadsrammer, vil det bli byggestart våren 2004, og planlagt åpning våren 2005.

Steinvikholm

Restaureringsprosessen ved Steinvikholm kom i gang våren 2003. Oppstarten ble noe dramatisk, da det ustabile området av nordmuren raste ut straks toppdekket ble fjernet. Gjenoppbyggingen av muren er ikke avsluttet, og arbeidet skal videreføres i 2004. Restaureringskomiteen består av Karl Morten Steinvik (DTA), Gunnar Sandvik (DTA), Anders Beitnes (SINTEF), Geir Magnussen (NDR) og eiendomssjefen. Nils Chr. Hertzberg (PTL AS) er engasjert som byggeleder.

Økonomi

Eiendommene våre krever årlig store ressurser til løpende vedlikehold og utbedring av større skader. Prosjektene har vært fulgt nøye gjennom året, og har økonomisk vært holdt innenfor de gitte rammer. Det er et problem at tilsagn om offentlig støtte kommer sent i forhold til ønsket oppstart av prosjekter knyttet til eiendommene. Vi har løpende kontakt med Riksantikvaren i forhold til bevilgninger, men disse er knyttet til Statsbudsjettet og lar seg dermed ikke forskyve i tid. Fordi forutsigbarheten i tildelingene er svært liten, er det ofte vanskelig å få igangsatt prosjekter så hurtig som ønskelig.

Publikasjoner og informasjon

Fortidsminneforeningen har i 2003 opprettholdt foreningens omfattende publikasjonsvirksomhet. Det har vært satset på digital publisering av stoff på foreningens internettside, et tilbud som har blitt veldig populært blant profesjonelle og frivillige kulturminnevernere rundt om i landet. Det er videre lagt betydelige

krefter ned i å etablere et samarbeidsprosjekt med Museumsforbundet om medlemsblad og nettsatsing.

Akkvisisjonsfirmaet HS Media på Kirkenær har hatt annonsesalget i første halvår. Dessverre sa firmaet opp avtalen med Fortidsminneforeningen til sommeren. Etter et kortere mellomspill med akkvisisjonsfirmaet SE Media, ble annonsesalget satt bort til Mediaringen AS ved Oddbjørn Sarilla. Selv om vi har brukt mye tid og krefter på de innkjøringene som bytte av akkvisitør bærer med seg, har annonsesalget vært tilfredstillende.

Hagen Offset AS i Brumunddal har vært foreningens «hustrykkeri» også i 2003. Årboken 2003 har imidlertid blitt trykket hos PDC Tangen.

Årboken 2003

Følgende redaksjon ble nedsatt ved årsskiftet til å arbeide med årbokens 2003-utgave.

Redaktør: John Arne Balto, Oslo
Medlemmer: Janne Wilberg, Oslo
Øystein Ekroll, Sør-Trøndelag
Grete Swensen, Buskerud
Birgitte Sauge, Oslo

Konsulenter: Jan Anderssen, Oslo
Håkon Christie, Oslo
Peter Anker, Hordaland
Ulf Grønvoold, Akershus

Årboken 2003, som forelå i begynnelsen av desember, hadde «Kulturmiljø og landskap» som særskilt tema. Det var imidlertid også rom for artikler med andre tema.

NIKU ytte også i 2003 et produksjonstilskudd til årboken på 70 000 kroner.

Registerbind for årbøkene 1960–2000

Arbeidet med nytt registerbind for årbøkene 1960–2000 har fortsatt i 2003. Dels har dette bestått i konkret registrering, utført av Kirsten Bugge (prosjektansatt), dels i arbeid med å fullfinansiere prosjektet. I september 2003 fikk prosjektet 25 000 i støtte fra Eckbos legat IX. Dermed mangler 25 000 for at prosjektet skal være fullfinansiert.

Det har ikke skjedd endringer i sammensetningen av ad hoc-redaksjonen som bestyrer dette prosjektet. Sammensetningen er beskrevet i 2001-årsmeldingen.

Fortidsvern

Fortidsverns redaksjon har i 2003 bestått av:

Redaktør: John Arne Balto, Oslo
Morten Krogstad, Oslo
Else M. Skau, Telemark
Geir Thomas Risåsen, Oslo
Gro Osland, Oslo

Fortidsvern kom i 2003 med fire nummer, som vanlig. Bladene blir sendt ut i posten til alle foreningens medlemmer. Morten Krogstad har vært bladets faste og utmerkede korrekturleser. Fortidsvern har i 2003 vært medlem av Fagpressen.

Om de enkelte utgavene kan følgende sies:

- Fortidsvern 1/2003 var et «åpent nummer» med en rekke forskjellige artikler. Opplag: 8800.
- Fortidsvern 2/2003 var en temautgave om Norsk kulturminnefond og kulturhistoriske interiører. Opplag: 7700. Norsk kulturminnefond støttet utgaven med 40 000 kroner.
- Fortidsvern 3/2003 var et fylkesnummer om Rogaland. Opplag: 9400. Det kom inn 52 000 i støtte til utgaven fra fylkeskommunen i Rogaland og enkelte kommuner i fylket.
- Fortidsvern 4/2003 var et temanummer utarbeidet i samarbeid med Riksantikvaren. Utgaven var en «kokebok» i lokalt kulturminnearbeid. Riksantikvaren ga 120 000 i støtte til utgaven. Opplag: 12 500 eksemplarer (bladet ble, i tillegg til å bli sendt ut til alle foreningens medlemmer, sendt ut til alle kommuner og fylker, alle historielag og alle kystlag. Det tilbys videre gratis til alle medlemmer av Museumsforbundet).

Fortidsminneforeningens internettside

Fortidsminneforeningen har videreført satsingen på internett som publikasjonskanal i 2003. Dette er fortsatt en virksomhet som høster mye anerkjennelse i kulturminnevernet. Ordningen med nyhetsvarsel for spesielt interesserte er videreført, og ved utgangen av 2003 var det ca. 800 personer som abonnerte på nyhetsmail.

Internettvirksomheten har hatt en egen redaksjon, som primært arbeider med å levere stoff til nyhetstjenesten. Sammensetningen av redaksjonen var ved utgangen av 2003:

Redaktør: John Arne Balto, Oslo
Medlemmer: Roy Åge Håpnes, Sør-Trønd.
Vidar Trædal, Hordaland
Bente Bjerknes, Vestfold

Kjartan Skår, Hordaland
David Aa. Sandved, Møre og R.
Mette Paavola, Rogaland
Bodil Ruud, Tromsø
Anita K. Waatvik, Møre og R.
Ketil Johansen, Østfold
Elisabeth S. Amundsen, Busker.

Foreningen har hatt sterkt økende besøkstall på www.fortidsminneforeningen.no – også i 2003. Ny rekord ble satt i oktober 2003, da vi hadde nesten 37 000 besøk (hits) i løpet av måneden (1191 besøk i gjennomsnitt per dag), og hadde over 4000 forskjellige brukere i løpet av måneden.

Gode råd-serien

Gode råd-serien er foreningens viktigste og mest populære tilbud til folk som er interessert i å arbeide praktisk med kulturminnevern.

Salget av heftene i serien har gått bra i 2003, noe som blant annet skyldes satsingen på heftet *Gode råd om eldre hus i 2002*. Det har blitt trykt opp nytt opplag av *Gode råd om listverk* i 2003. Arbeidet med *Gode råd om gamle hager* har fortsatt i 2003. Heftet er så å si trykkklart, men økonomien tillot ikke endelig produksjon i 2003. Heftet er planlagt trykt i 2004.

Informasjonsmaterieill/foreningsmaterieill

Redaksjonen har ikke vært i arbeid i 2003. Det er imidlertid gjort nytt opptrykk av medlemsvervesjyren.

Avsluttende kommentar

Fortidsminneforeningen har lagt bak seg enda et vanskelig år. Det er derfor med stor lettelse vi nå kan slå fast at utviklingen går den rette veien.

Også i 2003 var det problemer knyttet til å få fram korrekte og ajourførte regnskapstall, noe som førte til at styret i ubehagelig stor grad måtte legge seg på et betydelig lavere aktivitetsnivå enn ønsket.

Det knesatte prinsipp om at en skulle drive så nøkternt som overhodet mulig har vært lojalt fulgt opp i alle ledd, både i administrasjon og styre, og det er ikke minst det vi nå ser resultatet av i det regnskapet som foreligger.

Etter år med underskudd og med to års negativ egenkapital har vi nå kunnet gjøre et viktig steg i retning av

å reetablere den nødvendige buffersonen som en solid egenkapital innebærer.

Med den nye staben foreningen nå har på plass, anser styret at den viktigste delen av den opprydningen som

har vært nødvendig, er utført. Styret ser nå lyst på framtida og på muligheten til å konsentrere seg om våre mange og viktige saker, hvor byggingen av besøkssenteret ved Borgund vil bli det mest synlige i året som kommer.

Marianne Roald Ytterdal
leder/sign/

Gjert Langfeldt
nestleder/sign/

Ove Losnegård
styremedlem/sign/

John Steen Holm
styremedlem/sign/

Torill Nedberge Klevmark
styremedlem/sign/

Roy Åge Håpnes
varamedlem/sign/

Mette Paavola
varamedlem/sign/